

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Ihnatowicz Stanisław: Rozmieszczenie tartaków

Źródło:

Kwartalnik Statystyczny Tom IX 1932 zeszyt 4, strony 298-304

Artykuł zdigitalizowany i udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.
„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«
H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

INŻ. STANISŁAW IHNATOWICZ

Rozmieszczenie tartaków

Wstęp

Dla racjonalnej polityki leśnej i drzewnej sprawą pierwszorzędnego znaczenia jest kwestja racjonalnego rozmieszczenia tartaków, jako głównych, podstawowych zakładów przemysłu drzewnego. Racjonalnem rozmieszczeniem tartaków nazywamy takie, które uwzględnia nie tylko rozmieszczenie kompleksów leśnych w kraju, lecz również bierze pod uwagę dynamikę stosunków społeczno-gospodarczych w poszczególnym okręgu.

W chwili obecnej faktyczne rozmieszczenie tartaków w Polsce ukształtowało się pod przemożnym wpływem polityki gospodarczej b. państw zaborczych, nie uwzględniającej wcale istotnych żywotnych interesów rozwoju gospodarczego b. trzech zaborów ziem polskich, jako jednolitego organizmu gospodarczego. W tych warunkach należy obecnie w pierw możliwie dokładnie uzmysłowić sobie istniejący stan rozmieszczenia tartaków, aby móc następnie, uwzględniając wszystkie istotne cechy rozwoju stosunków społeczno-gospodarczych, wykreślić okręgi gospodarcze przemysłowo-leśne, tudzież wykazać, jakim być powinno racjonalne rozmieszczenie tartaków. Wydaje się to niezbędnem, gdy zważymy, że dotychczas nasza polityka leśna i drzewna nie rozwiązała zasadniczego zagadnienia, czy Polska jest krajem, należącym do grupy, która nie tylko może eksportować drewno, lecz również może pozwolić sobie na zmniejszenie powierzchni leśnej—czy też Polska pod temi względami jest krajem jedynie samowystarczającym.

Rozwiązanie tego zagadnienia jest koniecznem i wystarczającym do wytyczenia generalnego kierunku polityki leśnej i drzewnej na dalszą metę, rozumianej jako racjonalne i planowe opanowywanie problemów gospodarczych pod kątem zaspakajania życiowych potrzeb społecznych.

Osiągnięcie powyższego może być tylko owocem szczegółowych badań, gdzie należy uwzględnić istniejący stan rzeczy w zakresie stosunków przemysłowo-drzewnych i leśnych z jednej strony, tudzież rzeczywiste oraz normalne spożycie drewna i jego przetworów przez gospodarstwo społeczne z drugiej strony.

Niniejsza praca pragnie być jednym z wstępnych kroków, gromadzących materiał, niezbędny do dalszych studjów, mających na celu rozstrzygnięcie zaznaczonego kapitalnego zagadnienia.

Rozmieszczenie tartaków

Istniejący stan rozmieszczenia tartaków został opracowany na podstawie materiału statystyki przemysłowej Głównego Urzędu Statystycznego za r. 1929. Statystyka ta, przeprowadzona na specjalnych formularzach, objęła wszystkie tartaki od I do VII kategorii świadectw przemysłowych, czynne i nieczynne w 1929 r. Poza nawiasem tej statystyki pozostały tartaki, wykupujące VIII kategorię świadectwa przemysłowego, zatrudniające poniżej 5 robotników. O liczbie tych tartaków w 1929 r. możemy sądzić pośrednio na podstawie statystyki przemysłowej z 1932 r. Statystyka ta podaje, że do I.III 1932 r. wykupiło świadectwa przemysłowe ogółem 1746 tartaków, w czem świadectw VIII kategorii—602 tartaki. Nie oznacza to jednak, że w 1929 r. tyleż było tartaków VIII kategorii, albowiem szczegółowe porównanie statystyki przemysłowej tartaków z obu tych lat wskazuje, że ogólny kryzys gospodarczy bardzo wydatnie wpłynął na obniżenie kategorii wykupywanych przez tartaki świadectw przemysłowych przy zupełnym braku nowo inwestowanych zakładów. W przybliżeniu można przyjąć, że w 1929 r. tartaków VIII kategorii świadectw przemysłowych było około 200. Powołane

formularze ujmują dostatecznie wyczerpująco całokształt cech każdego tartaku, charakteryzujących jego położenie, tytuł własności, wielkość i rodzaj urządzeń technicznych, źródła napędu, faktyczny przerób surowca drzewnego, ilość i wartość produkcji oraz dokonanych obrotów (sprzedaży) podług sortymentów, liczbę zatrudnionych każdorazowo robotników z rozbiorem na trzy grupy (mężczyźni, kobiety, młodociani).

Ułożone na tej podstawie tablice zostały specjalnie opracowane z materiałów źródłowych, nie zaś z dotychczasowych publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

W 1929 r. ogółem było w Polsce tartaków od I do VII kat. świadectw przemysłowych 1 821, z czego czynnych 1 654 i nieczynnych 167.

W tablicy 1 zestawiono tartaki czynne według źródła napędu i liczby zmontowanych, zdolnych do użycia traków. Tartaki nieczynne, jako niezawierające w formularzach spisowych żadnych danych, nie mogły być w ogóle szczegółowiej opracowane. Dość znaczna liczba tartaków korzysta z dwójakiego źródła napędu: wodnego i parowego. Dla tych tartaków za główne źródło napędu przyjęto to, które można było uznać za główne na zasadzie znajomości przemysłu tartaczego i podanych w formularzu szczegółów urządzenia technicznego oraz mocy rozważanego źródła napędu.

Przeważającym typem tartaków (czynnych) pod względem napędu są tartaki o napędzie parowym, drugie miejsce zajmują tartaki o napędzie wodnym, następnie idą elektryczne i motorowe (motory spalinowe). Pod względem wielkości przeważają tartaki jedno-trakowe (51,6%), dalej idą tartaki dwu-trakowe (35,4%), trzy trakowe (7,7%), cztero trakowe (2,8%) oraz powyżej 4 traków (2,5%). W poszczególnych grupach podług napędu stosunek powyższy zasadniczo zachowuje się, ulegając poważniejszym odchyleniom w grupie o napędzie wodnym (72,6%—jedno-trakowych) i motorowym (90,5%—jedno-trakowych).

W tabl. 2 i 3 przedstawione jest rozmieszczenie według województw poszczególnych grup tartaków z uwzględnieniem liczby posiadanych traków.

W grupie tartaków o napędzie parowym na czoło wysuwa się woj. poznańskie ze 196 tartakami i 388 trakami, w tem jeden tartak o 13 trakach, pod tym względem największy w całym kraju, dalej kolejno idą: woj. lwowskie—166 tartaków i 313 traków, woj.

pomorskie—128 tartaków i 271 traków, woj. kieleckie—145 tartaków i 217 traków, woj. krakowskie—114 tartaków i 198 traków, woj. stanisławowskie—59 tartaków i 190 traków, pozostałe województwa liczą znacznie mniejszą liczbę traków. Zaznaczyć należy, że najbardziej skoncentrowanym ośrodkiem tartaków o napędzie parowym pod względem ilości traków, przypadających na jeden tartak, jest woj. stanisławowskie, gdzie stosunek ten wynosi 1:3,2, gdy tymczasem w woj. poznańskim stosunek ten przedstawia się jak 1:1,98, następnie idą kolejno województwa: śląskie 1:2,3; poznańskie 1:2,1; lwowskie i tarnopolskie 1:1,9; krakowskie i biłostockie 1:1,7; m. st. Warszawa, wołyńskie, poleskie, nowogródzkie 1:1,6; wileńskie i kieleckie 1:1,5; lubelskie i łódzkie 1:1,4; warszawskie 1:1,2.

Pozostałe trzy grupy tartaków (tabl. 3) skupiają się przeważnie w woj. południowych i zachodnich oraz w kieleckim.

W tablicy 4 ujęto wszystkie tartaki, nieczynne i czynne, według województw, przy czem tartaki czynne rozbito na 5 grup, a mianowicie: I gr.—tartaki o 1 traku, II gr.—o 2 trakach, III gr.—o 3 do 5 trakach, IV gr.—o 6 i większej liczbie traków, wreszcie V gr.—tartaki o 1 traku z prymitywnym napędem koła wodnego.

Na podstawie tabl. 4 sporządzona została mapa rozmieszczenia tartaków. W tym celu na mapie podziału administracyjnego kraju naniesiono wszystkie lasy państwowe i prywatne, a w granicach każdego powiatu odnośnymi znakami wypunktowano absolutne liczby tartaków czynnych i nieczynnych, zgodnie z podaniem rozbiorem na grupy, jednak bez geograficznego ich umiejscowienia. Nakrywając mapę rozmieszczenia tartaków mapą sieci komunikacyjnej, obejmującą koleje żelazne normalno-i wąsko-torowe, rzeki, kanały, szosy i drogi bite—otrzymujemy obrazowy przegląd omawianego rozmieszczenia. Mapa ta pozwala utrzymywać, że rozmieszczenie tartaków nie odbywało się logicznie zgodnie z całością sieci komunikacyjnej tudzież z rozmieszczeniem ośrodków leśnych. Bliższe zbadanie przeglądowe tej mapy potwierdza fakt, że na rozmieszczenie tartaków decydujący wpływ wywarły granice b. zaborów politycznych.

Tak zw. zabór rosyjski, rozpadający się na dwie części: woj. centralne i wschodnie, nie był terenem, skąd odbywał się wywóz materiałów tartych; przeciwnie, z obecnych woj. wschodnich wywożono przedewszyst-

kiem surowiec tartaczny do Niemiec (b. zabór pruski) oraz słupy, ślipy, podkłady i papierówkę, częściowo także surowiec tartaczny—do Prus Wschodnich. Dzięki temu, w województwach tych tartacznictwo rozwinęło się b. skapo, niedostatecznie, a z drugiej strony korzystanie przy transporcie drewna prawie wyłącznie ze splawu nie pobudzało do rozwoju innych dróg komunikacyjnych (koleje, szosy), ku czemu przyczyniały się jeszcze i względy strategiczne. W woj. centralnych natomiast dość szybki i znaczny rozwój przemysłu przetwórczego i kopalnictwa, wzmagający intensywnie zapotrzebowanie na materiały przerobione, pociągnął za sobą znaczny rozwój tartacznictwa, pracującego przede wszystkim na rynek miejscowy. Brak zaś dostatecznych źródeł własnego surowca powodował, że b. Królestwo Kongresowe miało ogólny bilans drzewny ujemny.

W woj. zachodnich (b. zabór niemiecki) nadmierny, w stosunku do posiadanych własnych źródeł surowca, rozwój tartacznictwa wynikał ze specjalnej polityki niemieckiej, dążącej do ściągania surowca z zagranicy, przerabiania go na tartakach w Poznańskim i na Pomorzu celem dalszego ekspedjowania w głąb Niemiec.

W woj. południowych (b. zabór austriacki), posiadających własne b. poważne kompleksy lasów, wytworzyły się najbardziej może normalne stosunki co do rozwoju i rozmieszczenia tartaków. W województwach tych tartaki pracowały przeważnie na eksport, wywożąc do Austrii, na Węgry oraz poza granice b. Austro-Węgier.

Sumaryczny przegląd rozmieszczenia tartaków według wyżej omówionych czterech grup województw przedstawia tabl. 4. Posługując się mapą rozmieszczenia tartaków i mapą sieci komunikacyjnej, można zgrubsza ustalić granice okręgów gospodarczych przemysłowo-drzewnych. Będą to granice, odzwierciedlające istniejący stan rzeczy i uwzględniające w pewnym stopniu skupienia kompleksów leśnych. Jednak granice te nie będą racjonalne, jako nieuwzględniające całokształtu stosunków socjalno-gospodarczych w poszczególnych okręgach. Można o nich powiedzieć, że dadzą one obraz tego, co istnieć nie powinno.

Charakterystyka racjonalności rozmieszczenia tartaków

Racjonalne rozmieszczenie tartaków winno zależeć z jednej strony od rozmieszczenia lasów, z drugiej strony od sieci dróg komu-

nikacyjnych i rynków zbytu. Dysponowanie dostateczną ilością surowca do przetarcia dla pełnego ekonomicznego wykorzystania traku, a więc biorąc pod uwagę dogodny bliski transport tego surowca do tartaku oraz zapewniony rynek zbytu dla jego produkcji z łatwą dostawą na ten rynek—musi być uznane za konieczne i wystarczające przesłanki racjonalnego rozmieszczenia tartaków.

Mając to na względzie, przychodzimy do wniosku, że ilość drewna, przypadająca rocznie do przetarcia na 1 trak, będzie jedną z cech najważniejszych, charakteryzujących racjonalność ulokowania tartaku w tem, a nie innym miejscu pod względem rozmieszczenia kompleksów leśnych w kraju. Cecha ta charakteryzować będzie stosunek statyczny tartaków do lasu. Aczkolwiek w ten sposób przeciętnie rozumuje się i uznaje się za wystarczające dla dalszego wyciągania wniosków w celu dokonywania pewnych posunięć w zakresie polityki leśnej i drzewnej, to jednak z tem się zgodzić nie można, jako z rozumowaniem zbyt wulgarnem. Wynika to stąd, że życie społeczno-gospodarcze ustosunkowuje się i do lasu i do tartacznictwa nie statycznie, lecz dynamicznie. Życie to w swym rozwoju, jeśli można tak się wyrazić, konsumuje i las i tartacznictwo. Okoliczność tę musimy w swych rozumowaniach brać pod uwagę i w odpowiedni sposób wprowadzić do naszych charakterystyk.

Do pewnego stopnia, w okresie gdy życie społeczno-gospodarcze rozwijało się w tempie b. wolnem, gdy względna gęstość zaludnienia była b. niska, stosunek powierzchni lasu do ogólnej powierzchni danego kraju mógł być uważanym za wystarczający wyraz, charakteryzujący dynamikę stosunku społeczności do lasu. Nie ulega jednak wątpliwości, że obecnie daleko ubiegliśmy od tego okresu i że odsetek lesistości niewiele powiedzieć nam może, gdy chodzi o zagadnienie racjonalności rozmieszczenia tartaków.

Jeżeli przyjmiemy jako założenie, że konsumpcja jest zasadniczym stosunkiem życia społeczno-gospodarczego do świata zewnętrznego, wówczas względny odsetek lesistości, czyli ilość hektarów powierzchni lasu, przypadającej na jednego mieszkańca, nasuwa się logicznie jako wyraz, charakteryzujący w sposób możliwie pełny dynamikę stosunku życia społeczno-gospodarczego do lasu. Łącząc ten wyraz z wyrazem stosunku statycznego tartaku do lasu, możemy uzyskać pewien nowy wyraz, który jednocząc w sobie pod-

LASY PAŃSTWOWE I PRYWATNE

a rozmieszczenia tartaków według powiatów

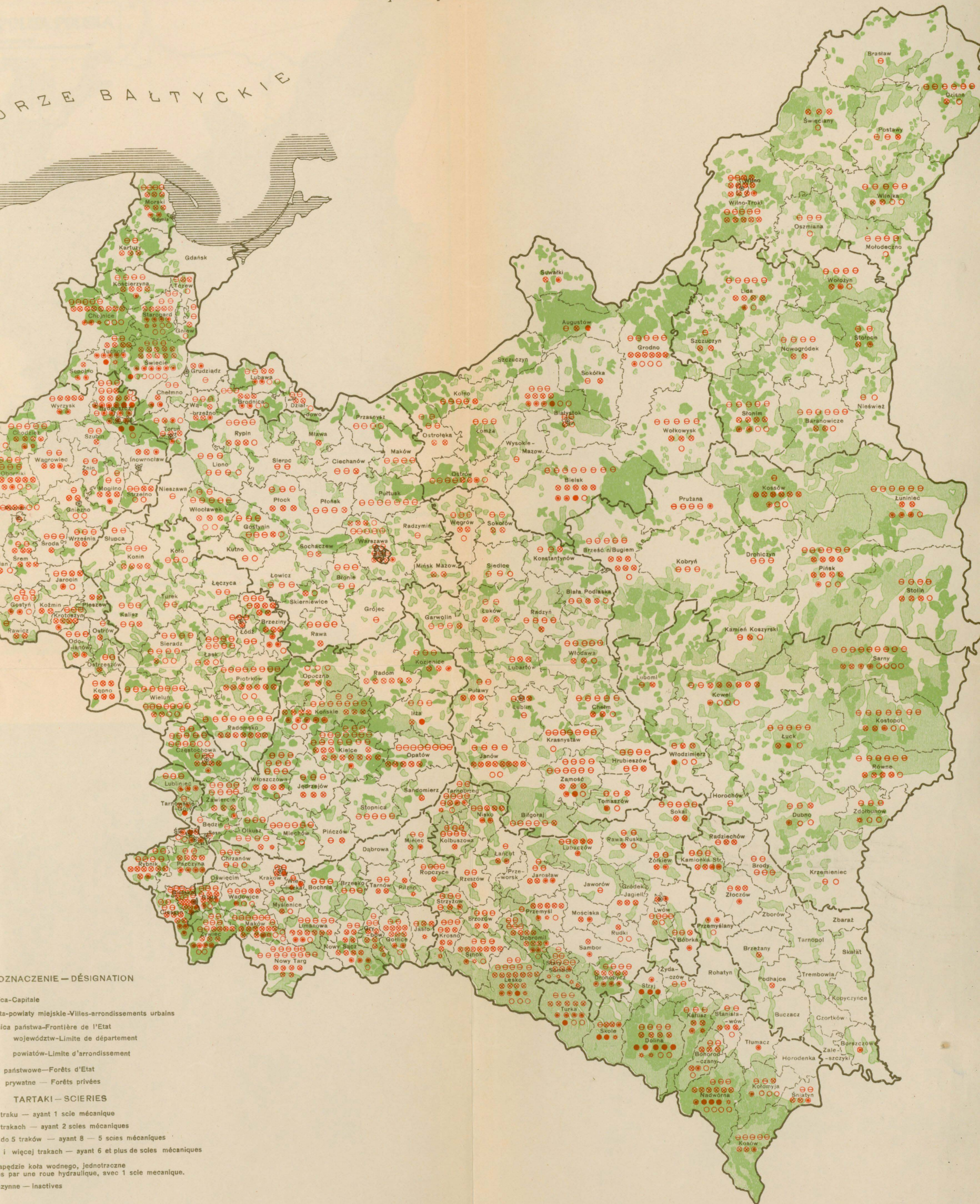
LES FORÊTS D'ÉTAT ET PRIVÉES

ainsi que la répartition des scieries

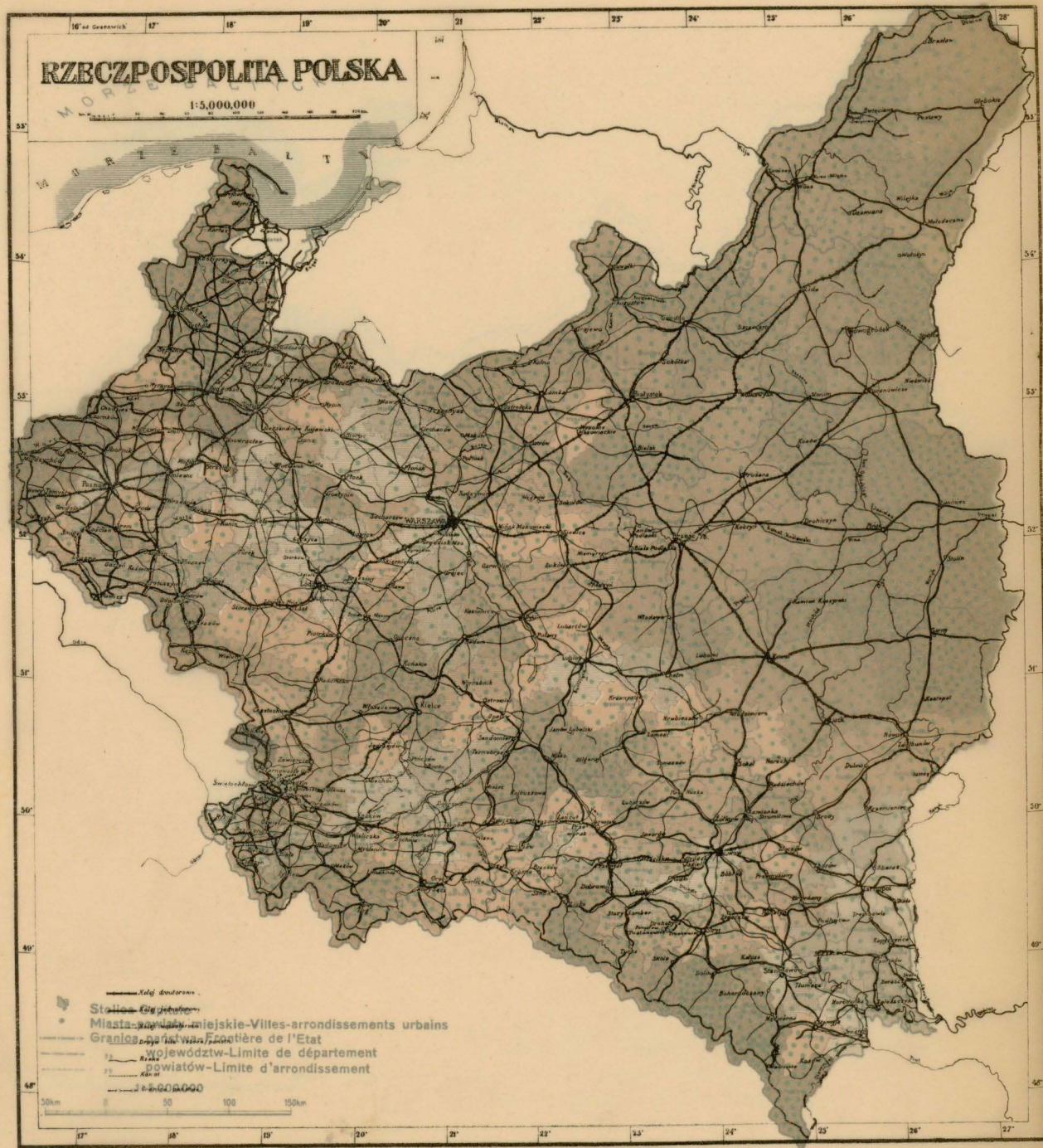

LASY PAŃSTWOWE I PRYWATNE
a rozmieszczenie tartaków według powiatów.
LES FORÊTS D'ETAT ET PRIVÉES
ainsi que la répartition des scieries.

RYBY
RZE BALTYCKIE

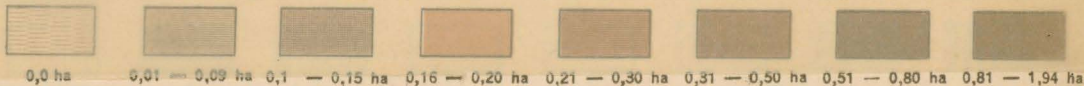
POWIERZCHNIA LEŚNA W HEKTARACH
i stosunek tej powierzchni do liczby mieszkańców
SUPERFICIE FORESTIÈRE EN HECTARES
ainsi que par habitant

Druk Gł.U.St. 2035 21.XII.32 1035

POWIERZCHNIA LEŚNA:
Kropka • oznacza 2500 ha.
Na 1 mieszkańca przypada powierzchni leśnej:

SUPERFICIE FORESTIÈRE:
Le point • désigne 2500 ha
Superficie forestière par habitant:

POWIERZCHNIA LEŚNA W HEKTARACH
i stosunek tej powierzchni do liczby mieszkańców
SUPERFICIE FORESTIÈRE EN HECTARES
ainsi que par habitant

ZAKŁ. GRAF. W. CUKRZYŃSKI

POWIERZCHNIA LEŚNA:

Kropka • oznacza 2500 ha.

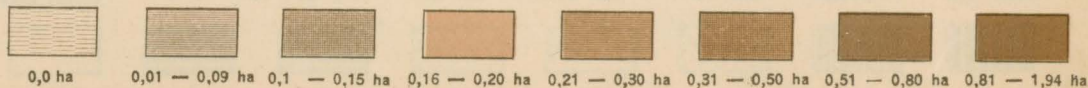
Na 1 mieszkańca przypada powierzchni leśnej:

SUPERFICIE FORESTIÈRE:

Le point • désigne 2500 ha

Superficie forestière par habitant:

Wykonano w Biurze Kartograficznym G.U.S.

WSKAŹNIK RACJONALNOŚCI ROZMIESZCZENIA TRAKÓW

INDICE DE LA RATIONALITÉ DE LA RÉPARTITION DES SCIES MÉCANIQUES

SKALA — ECHELLE

bez wskaźnika
sans indice

21—6

5,9—3

2,9—1,3

1,2—0,8

0,7—0,5

0,4—0,1

0,09—0,004

I I I A

II

III

IV

V

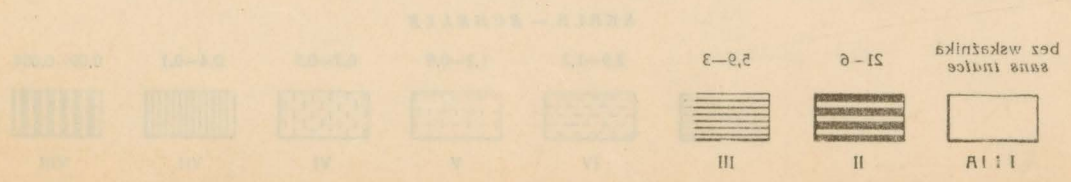
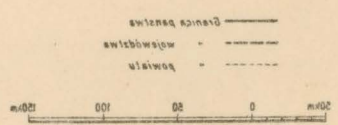
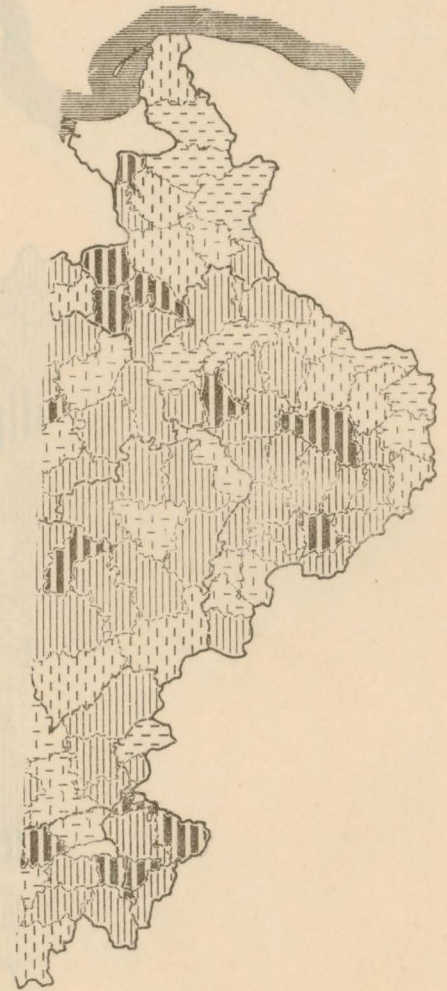
VI

VII

VIII

INDICE DE LA RATIO
WSKAŹNIK RACJONALNOŚCI ROZMIESZCZENIA TRAKT

stawowe, a więc wszystkie istniejące cechy rozwoju życia społeczno-gospodarczego odnośnie do lasu i tartacznictwa, będzie jednocześnie charakteryzował racjonalność rozmieszczenia tartaków względnie traków w taki lub inny sposób.

Wyraz ten może być przedstawiony za pomocą wzoru.

Oznaczmy ogólną powierzchnię lasu literą P , ogólną liczbę traków (lub tartaków) czynnych—literą T , ogólną liczbę mieszkańców literą L , wówczas możemy napisać:

$$(P:T) \times (P:L) = C, \text{ czyli } \frac{P^2}{L \cdot T} = C$$

gdzie C jest charakterystyką racjonalności rozmieszczenia traków lub tartaków w całym kraju.

W podobny sposób postępując, możemy obliczyć charakterystykę racjonalności C dla każdego powiatu.

Aby ułatwić czytanie charakterystyki racjonalności C sprowadzamy ją do liczb wskaźnikowych, biorąc za podstawę C optymalne. Optymalne C obliczamy w sposób następujący.

Czynne u nas traki składają się z trzech grup: a) traki przedwojenne przeważnie pochodzenia niemieckiego, starego typu, o słabej zdolności przeróbczej, wahającej się przy 8 godzinnym dniu roboczym i 260 dniach pracy w ciągu roku w granicach od 5 000 do 6 500 m^3 , b) traki szybkobieżne firmy Blumwego, o zdolności przeróbczej około 9 000 m^3 i c) traki najnowszej konstrukcji Hoffmana lub Bolindersa o b. znacznej zdolności przeróbczej od 16 000 do 24 000 m^3 . Przeważający typ traków o napędzie parowym przyjmujemy za podstawową jednostkę obliczeniową, której przeciętna roczna zdolność przeróbcza, przy uwzględnieniu istnienia pewnego odsetka traków szybkobieżnych o napędzie elektrycznym, motorowym i wodnym (turbiny wodne), może być określona na zasadzie obliczeń teoretycznych i praktyki w wysokości około 5 720 m^3 . Gospodarczy stan lasów w Polsce tudzież dotychczasowe wyniki eksploatacji i dokonywane odnośne obliczenia rozmaitych autorów pozwalają przyjąć, jako maksimum przeciętnego rocznego przyrostu ogólnej masy drzewnej na ha powierzchni leśnej, liczbę 2,7 m^3 , z czego najwyżej, jak wskazuje doświadczenie, 55%

t. j. 1,485 m^3 przypada na drewno użytkowe. Ilość tę przy najkorzystniejszym obliczeniu możemy przyjąć za nadającą się do przetarcia¹.

Gdy podzielimy roczną zdolność przetwórczą i traka 5 720 m^3 przez roczny przyrost na ha pow. leśnej 1,485 m^3 —otrzymamy okrągło 3 852 ha powierzchni leśnej, przypadającej optymalnie w naszych warunkach na 1 trak. Mnożąc tę liczbę przez ilość hektarów powierzchni leśnej, przypadającej na 1 mieszkańca przeciętnie w całym kraju, uzyskamy C optymalne. Wynosi ono $3 852 \times 0,26 = 1 001,52$, w zaokrągleniu 1 000. Dzieląc przez 1 000 charakterystyki racjonalności dla każdego powiatu, otrzymujemy wskaźnik C , podany w ostatniej rubryce tabl. 5. Tablica ta pozwala porównać wskaźnik C z bezwzględnym i względnym odsetkiem lesistości, oraz z ilością hektarów powierzchni leśnej, przypadającej na 1 trak, i przekonać się, że w całym szeregu powiatów, gdzie na 1 trak przypada bardzo rozmaita ilość ha powierzchni leśnej, uchylająca się w dół i w górę od ilości optymalnej, gdzie bardzo różną jest lesistość jak i względny odsetek lesistości (ilość ha powierzchni leśnej przypadająca na 1 mieszkańca), wskaźnik charakterystyki racjonalności jest identyczny lub prawie identyczny (np. woj. lwowski pow. Gródek Jagielloński, Lesko, Lubaczów, Nisko, woj. kieleckie pow. Końskie i Olkusz, woj. łódzkie pow. Koło i Łask i t. p.).

Liczyby ogólnej powierzchni leśnej, tudzież powierzchni tej, przypadającej na 1 mieszkańca i odsetek lesistości zostały zaczerpnięte względnie obliczone na podstawie statystyki użytkowania gruntów (*Statystyka Rolnicza 1930/31 r.*) oraz spisu ludności z dnia 9.XII 1931 r. (*Wiadomości Statystyczne* z 15.VI 1932 r., zesz. 17).

Racjonalność rozmieszczenia tartaków

Na podstawie tabl. 5 możemy sądzić o racjonalności rozmieszczenia tartaków a właściwie traków, jako indywidualnych jednostek przetwórczych, składających się na jednostkę zbiorową—tartak.

Czytając wskaźnik charakterystyki, widzimy, że tam, gdzie wskaźnik jest wyższy od jedności, tam jest brak traków do optymalnej ich ilości i odwrotnie, im bardziej wskaźnik ten maleje, tem większy jest nadmiar traków. Łącząc poszczególne stopnie wskaź-

¹ Popelniamy przytem pewien błąd i n. plus, wobec nieuwzględnienia pewnego odsetka drewna użytkowego, które nie nadaje się zasadniczo do przetarcia, a jest użytkowane jako kopalniaki, słupy teletechniczne, papierówka, żerdzie. Błąd ten będzie wpływał w kierunku zmniejszenia optymalnej wielkości charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków, a przez to samo będzie zwiększał wskaźnik charakterystyki. Dzięki temu istniejący faktyczny stan racjonalności rozmieszczenia traków przedstawiać się będzie przy od-czytywaniu obliczonego wskaźnika „ C ” bardziej korzystnie, niż to prawdopodobnie jest w rzeczywistości.

nika, możemy ułożyć 8 grup powiatów, jak następuje.

I grupa — obejmuje 15 powiatów, bez wskaźnika, co wynika stąd, że w powiecie jest las, lecz niema wcale traków. Grupa ta wykazuje przeciętny odsetek lesistości w wysokości 12%, a przeciętną względną lesistość — 0,11 *ha* lasu, przypadających na 1 mieszkańca.

Szczególne jest rozmieszczenie tych 15 powiatów, a mianowicie 9 powiatów leży w woj. tarnopolskim, tworząc z dwoma powiatami woj. stanisławowskiego zwarty kompleks, dalej idą powiaty Przeworsk, Dąbrowa, Oświęcim i Szczuczyn białostocki, leżące zdala jeden od drugiego. Jeżeli chodzi o kompleks tarnopolsko-stanisławowski, to prawdopodobnie na powstanie jego musiały wpłynąć w znacznym stopniu jakieś czynniki szczególnej natury, nie dające się wystarczająco wyraźnie uchwylić przy ogólnej analizie. Jednym z nich prawdopodobnie będzie położenie geograficzne.

I-A grupa — obejmuje dwa powiaty, a mianowicie: Królewska Huta, gdzie są traki, lecz brak lasu, oraz Święochłowiec, gdzie pomimo istnienia traków zbyt nikła ilość lasu daje przy obliczeniu wskaźnika ułamek z pięcioma znakami dziesiętnymi.

Przeciętny odsetek lesistości wynosi w tej grupie 2,6%, a na jednego mieszkańca przypada zaledwie kilka *m*² lasu. Grupa ta, jako małoliczna, na mapie wskaźnikowej została oznaczona łącznie z grupą I.

II grupa — 13 powiatów, wskaźnik od 21 do 6. Jest to grupa powiatów o absolutnie niedostatecznej liczbie traków. Wchodzą tu 3 powiaty północno-zachodnie woj. wileńskiego, pow. Nieśwież woj. nowogródzkiego, 4 powiaty woj. poleskiego: Kamień Koszyrski, Kossów, Łuniniec i Stolin, 3 powiaty woj. wołyńskiego: Kostopol, Luboml i Sarny, oraz pow. Augustów woj. białostockiego i pow. Jaworów woj. lwowskiego. Grupa ta doskonale charakteryzuje i potwierdza fakt destrukcyjnego, ujemnego wpływu na rozwój tartacznictwa polityki drzewnej b. Cesarstwa Rosyjskiego na kresach b. zaboru rosyjskiego.

W grupie tej przeciętny wskaźnik „C” wynosi 9,8, odsetek lesistości 29,4%, oraz średnio na 1 mieszkańca przypada 0,85 *ha* powierzchni leśnej.

III grupa — 23 powiaty, wskaźnik od 5,9 do 3. Są to powiaty o niedostatecznej liczbie traków, skupione przeważnie na północ-

nym wschodzie i na wschodzie, mamy tu w woj. wileńskim 2 powiaty — Oszmiana i Wilejka, w woj. nowogródzkiem — 5 powiatów: Wołożyn, Stółpce, Baranowice, Slonim, Szczuczyn, w woj. poleskiem — 3 powiaty: Pińsk, Drohiczyn i Kobryń, w woj. białostockiem — 6 powiatów: Suwałki, Sokółka, Grodno, Wołkowysk, Bielsk, Łomża. Wymienione powiaty tworzą prawie nieprzerwany ciągły obszar, do którego dochodzą jeszcze 2 powiaty w woj. warszawskim — Przasnysz i Radzymin, 2 powiaty na Wołyniu — Horochów i Krzemieniec, 2 powiaty w woj. stanisławowskim — Dolina i Kosów, oraz pow. Biłgoraj w woj. lubelskim.

Przeciętny wskaźnik „C” wynosi w tej grupie 3,2, odsetek lesistości 25,3%, powierzchni leśnej na 1 mieszkańca przypada 0,51 *ha*.

IV grupa — 41 powiatów, wskaźnik od 2,9 do 1,3, średnio 1,5, charakteryzujący małą liczbę traków z tendencją zbliżania się ku granicom optymalnym. Należą tutaj powiaty rozrzucone we wszystkich województwach z wyjątkiem łódzkiego. W woj. warszawskim, białostockim, kieleckim, lubelskim, poleskim, wołyńskim i tarnopolskim — część tych powiatów (19) tworzy mniej więcej nieprzerwany pas, ciągnący się od granicy Prus Wschodnich do granicy z Z. S. S. R. w pow. zdołbunowskim.

Grupa ta, łącznie z następną V, tworzy w centrum kraju w pewnym stopniu jednolity teren, który może być uważany za wyraz przedewszystkiem lokalnej prężności konsumcyjnej, gdzie jednocześnie dają się zauważyć wyraźnie zdrowe dążności eksportowe. Przeciętna lesistość tej grupy wynosi 22,8%, a na 1 mieszkańca przypada 0,36 *ha* powierzchni leśnej.

V grupa — 40 powiatów, wskaźnik od 1,2 do 0,8, średnio 0,8, charakteryzujący optymalną i prawie optymalną liczbę traków. Wysoce znamienne jest, że do grupy tej należą tylko 3 powiaty z województw wschodnich — Równe i Włodzimierz na Wołyniu i Lida w nowogródzkiem, reszta zaś skupiona jest przeważnie w województwach centralnych, t. j. w b. Kongresówce (22 powiaty) i w Małopolsce (10 powiatów), pozostałe zaś 5 powiatów leżą w woj. poznańskim (4) i pomorskim (1). Przeciętna lesistość tej grupy wynosi 22,4%, na 1 mieszkańca przypada 0,27 *ha* powierzchni leśnej.

VI grupa — 35 powiatów, wskaźnik od 0,7 do 0,5, średnio 0,5, charakteryzujący nadmiar traków z tendencją wzrastającą. Znaj-

dują się tutaj powiaty leżące we wszystkich województwach, z wyjątkiem województw wschodnich; biorąc pod uwagę, że w woj. białostockim jest tylko jeden powiat z tym wskaźnikiem (Białystok), możemy twierdzić, że nadmiaru traków w województwach wschodnich i białostockim, z wyjątkiem wymienionego powiatu, niema, co na mapie doskonale się zaznacza. Przeciętna lesistość wynosi tutaj 22,9%, na 1 mieszkańca przypada 0,26 *ha* powierzchni leśnej.

VII grupa — 74 powiaty, wskaźnik od 0,4 do 0,1, średnio 0,2, charakteryzujący znaczny nadmiar traków. Jest to najliczniejsza grupa, obejmująca wszystkie województwa centralne, zachodnie i południowe, z wyjątkiem tarnopolskiego. Dają się tutaj zaobserwować trzy główne zwarte skupienia. Pierwsze — 18 powiatów w Poznańskim i 20 powiatów na Pomorzu, stykające się bezpośrednio na na północy i południu (pow. Toruń i Pleszew) z drugim zwartym skupieniem, w granicach woj. warszawskiego (5 powiatów) i woj. łódzkiego (8 powiatów). Trzecie skupienie ciągnie się mniej więcej jednolitym pasem, poczynając od Śląska poprzez woj. krakowskie i lwowskie, z nieznaczną przerwą w pow. Pilzno (wskaźnik 0,9) i Jasło (wskaźnik 0,6). Skupienie to obejmuje w zachodniej części 10 powiatów, w tem 2 powiaty na Śląsku i 8 powiatów w woj. krakowskim, a w części wschodniej 11 powiatów, w tem 1 w krakowskim i 10 we lwowskim województwie. Razem wymienione 3 skupienia liczą 54 powiaty, pozostałe 20 powiatów VII grupy bardziej są rozrzucone, chociaż pojedynczo występują tylko powiaty: Gniew, Kępno, Radom, Opatów i Stanisławów. Przeciętna lesistość tej grupy wynosi 16,4%, a na 1 mieszkańca przypada 0,15 *ha* powierzchni leśnej.

Grupa VII daje nam znakomity obraz wpływu poszczególnych b. zaborów na ukształtowanie się rozmieszczenia traków, jednocześnie zaś pozwala przypuszczać, przy łącznym traktowaniu z grupą VIII, iż natężenie wskaźnika *C* w grupach tych musiało wzrastać ponadto w związku z ogólnym rozwojem społeczno-gospodarczym.

VIII grupa — 19 powiatów, wskaźnik od 0,09 do 0,004, średnio 0,03, charakteryzujący nadmierny, można powiedzieć wprost katastroficzny, przerost ilościowy zainstalowanych traków. Są to przedewszystkiem powiaty, na których terenie leżą centralne ośrodki ogólnogospodarcze, jak Warszawa, Łódź, Poznań, Katowice, Kraków, Bielsko, Biała, dalej po-

wiaty, gdzie wytworzyły się prócz tartacznictwa znaczniejsze skupienia innych gałęzi przemysłu drzewnego (np. stolarnie, meblarnie). Lesistość tej grupy przeciętnie wynosi 13,4%, na 1 mieszkańca zaś przypada 0,03 *ha* powierzchni leśnej.

Dokonany przegląd rozmieszczenia traków udawadnia, nawet bez szczegółowej analizy, że traki, a więc i tartaki są rozmieszczone w sposób wysoce nieracjonalny z punktu widzenia całości gospodarstwa społecznego. Ten stan rzeczy poglądowo przedstawia mapa, wykreślona na podstawie danych tabl. 5, z rozbiciem wszystkich powiatów na osiem grup, zgodnie z wyżej przytoczonym omówieniem. Mapę tę należy rozpatrywać łącznie z sąsiednią, która przedstawia względną lesistość powiatów również w ośmiu grupach, z zaznaczeniem w każdym powiecie punktami obszaru powierzchni leśnej. Porównywanie obu map daje nader przejrzysty obraz istniejącego stanu rozmieszczenia traków i przy dalszej analizie może służyć za podstawę graficzną do próby wykreślenia naturalnych granic gospodarczych okręgów leśno-przemysłowo-drzewnych.

Uzupełnieniem tych map są tablice 6, 7 i 8, gdzie powiaty zestawiono w 8 grupach według stopni wskaźnika „C”, według względnej lesistości i według odsetka lesistości.

Z tabl. 6 widać, że wskaźnik „C” spada w miarę spadku odsetka lesistości i jak względnej lesistości, co oznacza, że im mniej w danym powiecie absolutnie i stosunkowo lasu — tem więcej znajduje się tam traków, co jest właśnie nieracjonalnem.

Wnioski końcowe

Wskaźnik charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków dla Polski w wysokości 0,8 uzasadnia wniosek nie tylko o ich nieracjonalnem rozmieszczeniu, lecz również mówi o tem, że traków jest znaczny nadmiar.

Wynika to również i z obliczeń faktycznego wykorzystania zdolności przetwórczej traków w r. 1929. Na podstawie statystyki produkcji za wymieniony rok możemy obliczyć odsetek wykorzystania tej zdolności.

Wynosi on średnio dla całego kraju 39,9% (w województwach: warszawskim — 29,5%, łódzkim — 23,1%, kieleckim — 42,3%, lubelskim — 35,8%, białostockim — 54,2%, wileńskim — 31,7%, nowogródzkim — 43,8%, poleskim — 58,7%, wołyńskim — 39,9%, poznańskim — 23,6%, pomorskim — 19,9%, śląskim — 45,6%, krakowskim — 32,5%, lwowskim —

35,2%, stanisławowskiem—109%¹, tarnopolskiem—38,7%). Okrągło 60% traków było nieczynnych, stało bez ruchu, obciążając nieprodukcyjnie całość gospodarstwa społecznego.

Przyrost roczny masy drzewnej w lasach Polski², licząc 2,7 m³ pro 1 ha (cyfra raczej za wysoka) wyniesie okrągło 22 469 000 m³, z czego drewna użytkowego—12 358 000 m³ (55%). Z ogólnej masy drewna użytkowego do przetarcia nadaje się około 75%, gdyż reszta odchodzi na papierówkę, kopalniaki, i żerdzie tak, że ostatecznie do przetarcia na trakach pozostaje 9 268 000 m³, co może zatrudnić zaledwie 56,5% wszystkich czynnych w 1929 r. traków, dla reszty brak surowca krajowego. Liczbowo wynika, iż o 1 248 traków (2 858—2 868×56,5%) jest za-dużo.

Ilość ta faktycznie jest większą, gdyż do obliczenia wzięto traki czynne w omawianym roku, natomiast pominięto traki 167 tartaków nieczynnych w tym roku, liczbę zaś tych traków można obliczać na około 300. Uwzględniając te traki, dochodzimy do wniosku, że nadmiar traków w stosunku do posiadanej podstawy surowcowej wzrasta do liczby 1 551 (3 168—3 168×51,1%).

Wreszcie należy liczyć się także z przyrostem ogólnym ludności, który wywiera wydatny wpływ na wskaźnik charakterystyki. Przeprowadzone powszechne spisy ludności podają, że średnio roczny przyrost z pięciolecia 1922/26 r. wynosi 1,68% i z pięciolecia 1927/31 r.—1,53%, średnio z dziesięciolecia 1,605%. Przy tak szybkim przyroście—po 10 latach ludność wyniesie około 37,65 mil., co da już tylko 0,22 ha powierzchni leśnej na 1 mieszkańca, zamiast obecnych 0,26, a wskaźnik C z 0,8 spadnie do 0,6, czyli o 25% ($2902 \times 0,22 \times 0,001 = 0,6$).

Przytoczone okoliczności przekonywują ostatecznie, że istotnie liczba istniejących traków jest nadmierną, istnienie ich gospodarczo niczem nie jest uzasadnione, że najmniej 40% ogólnej ich liczby powinno ulec skasowaniu, o ile w krótkim czasie nie powiększy się b. znacznie powierzchni lasów, jak i ich produkcji.

Ponieważ jednak powiększenie w krótkim czasie powierzchni lasów jak i wydatne podniesienie ich przyrostu jest niemożliwe, przeto nadmiar zainstalowanych traków musi ulec bezwzględnej likwidacji, lub też należy dążyć do ich ekonomicznego wykorzystania zapomocą importu niezbędnego surowca drzewnego.

1 Odsetek wykorzystania może przekraczać 100, albowiem obliczenia zdolności przetwórczej oparto na pracy jednej zmiany w ciągu 8 godzin, faktycznie zaś mogły niektóre traki pracować na kilka zmian.

2 W rzeczywistości roczny przyrost ogólnej masy drzewnej jest znacznie mniejszy i waha się około 17 do 18 milionów m³, wynika to stąd, że około 25% ogólnej powierzchni leśnej przypada na mniejszą własność leśną do 50 ha, gdzie przyrost roczny z ha nie przekracza 1,5 m³ i wynosi ogółem około 3 121 000 m³, z czego około 30% drewna użytkowego; przyrost roczny z ha lasów większej własności prywatnej obliczany jest w wysokości około 2 m³ i wynosi ogółem około 6 000 000 m³, przyrost zaś roczny z ha lasów państwowych wynosi około 2,85 m³ i daje ogółem ca 8 752 000 m³; drewno użytkowe z lasów państwowych i większej własności prywatnej stanowi 55% ogólnej masy. Ogółem drewna użytkowego lasy polskie produkują rocznie licząc okrągło 9 000 000 m³, z czego do przetarcia nadaje się około 75%, czyli 6 750 000 m³. Ilość ta może zatrudnić zaledwie 41% zdolności przetwórczej wszystkich czynnych w 1929 r. traków. Autor wolał jednak do obliczenia w artykule przyjąć liczby raczej wyższe wobec tego, że dotychczas brak niezbędnych materiałów do ustalenia rzeczywistego przeciętnego rocznego przyrostu ogólnej masy drzewnej z ha powierzchni leśnej i wciąż jeszcze musimy posilkować się pośrednimi obliczeniami, które nie dają całkowitej gwarancji należytej ścisłości. Faktem jednak bezspornym jest brak krajowego surowca dla pełnego zatrudnienia wszystkich traków, zmontowanych i zdalnych do użycia, co między innymi zostało stwierdzone oficjalnie w sprawozdaniu Komisji Ankietowej (tom IV—Drzewo, str. 31, 32, 81, 84).

La répartition territoriale des scieries

R é s u m é

Introduction

Le problème fondamental de la politique forestière et du bois consiste dans la question suivante: la Pologne appartient-elle au groupe des pays qui non seulement peuvent et doivent exporter leur bois, mais qui peuvent aussi se permettre une réduction de leur superficie boisée ou bien ne devrait-elle pas se borner seulement à satisfaire ses propres besoins sous ce rapport.

La solution de ce problème est indispensable et suffisante pour pouvoir tracer la direction générale de la politique forestière et du bois, de la politique qui rendrait possible une maîtrise rationnelle et systématilisée des problèmes du point de vue de satisfaction des essentiels sociaux du pays.

La réalisation de ce but ne saurait être obtenue qu'au moyen d'études très minutieuses et qui tiendraient compte d'un côté de l'état de choses existant dans le domaine des conditions de l'industrie forestière et du bois, et de l'autre, de la consommation réelle et normale du bois et de ses produits par l'économie sociale.

Le but du présent article est d'inaugurer la réunion des matériaux indispensables pour les études ultérieures visant à résoudre le problème fondamental susmentionné.

La répartition territoriale des scieries

La répartition territoriale des scieries a été établie sur la base de la statistique industrielle pour 1929, dressée par l'Office Central de Statistique. La documentation originale qui embrasse toutes les scieries occupant 5 ouvriers et plus, actives ou inactives au cours de l'année envisagée, a été élaborée spécialement.

Les tableaux et les cartes caractérisent la répartition quantitative et qualitative des scieries en Pologne.

Il ressort de ces tableaux, que le dép. de Stanisławów représente le centre du sciage mécanique du bois le plus doté de scies à cadre, ayant 3,2 scies à cadre par scierie; la dernière place sous ce rapport appartient au dép. de Varsovie, où il n'y a que 1,2 scies par scierie.

La carte ci-jointe où sont indiqués aussi toutes les forêts d'Etat et privées et le réseau des voies de communication, imprimés sur papier à calquer, fournit un tableau plastique de la répartition analysée. Cette carte permet d'établir aisément que la répartition territoriale des scieries n'est pas rationnelle, car elle ne tient aucunement compte de la répartition des terrains boisés ni de l'ensemble des conditions sociales et économiques des différentes régions du pays, qui sont les parties intégrales de l'organisme d'Etat.

Cette répartition anormale des scieries est le résultat d'une politique spéciale poursuivie par les anciens Etats copartageants.

Caractéristique de la rationalité de la répartition territoriale des scieries.

La matière première disponible en quantités suffisantes, des voies de communication à proximité, facilitant l'acheminement du bois brut vers la scierie, des débouchés assurés pour ses produits, ainsi que des conditions favorables du transport de ces derniers aux marchés, garantissent à l'entreprise son utilisation économique complète. En même temps, il faut considérer ces prémisses comme indispensables et suffisantes pour une répartition rationnelle des scieries et des scies à cadre. En admettant que la consommation exprime la relation fondamentale entre la vie économique-sociale et le monde extérieur, il nous faut, pour être conséquents, reconnaître que la superficie des fo-

rêts en hectares par habitant est l'expression de la dynamique du rapport de cette vie à la forêt. D'autre part, la superficie forestière qui revient à une scie à cadre est l'expression du rapport statique entre la scie à cadre et la forêt. En joignant ces deux expressions nous obtenons une nouvelle expression, qui, réunissant toutes les caractéristiques fondamentales de l'évolution de la vie économique-sociale et du sciage mécanique par rapport à la forêt, caractérise en même temps la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre dans les limites données.

Cette nouvelle expression peut être représentée au moyen de la formule: $\frac{P^2}{L \cdot T} = C$, où P figure comme superficie forestière totale, L — nombre total des habitants, T — nombre total des scies à cadre en activité et C — comme caractéristique de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre dans le pays. En divisant les différents caractères par sa grandeur optimale, on obtient l'indice C , qui est donné dans la dernière rubrique du tabl. 5. La grandeur optimale C pour la Pologne, calculée d'après la formule $\frac{5720}{1,485} \times 0,26 = 1001,25$ en chiffres ronds 1000, où 5720 représente la capacité productive moyenne du scie à cadre en m^3 de matière première, 1,485 — l'accroissement naturel annuel moyen du bois d'ouvrage en m^3 par hectare de la superficie forestière, 0,26 — l'étendue de superficie forestière en hectares par habitant.

Sur la base de l'indice C fut dressée la carte de l'actuelle répartition territoriale des scies à cadre en Pologne. Cette carte, examinée conjointement avec celle qui la suit, où l'on a marqué en couleurs la densité relative du peuplement et par des points — la superficie forestière, permet une orientation aussi détaillée que possible quant à la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre dans le pays entier.

Conclusions finales

L'indice de la caractéristique de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre en Pologne atteste qu'elles sont réparties bien irrationnellement et, au surplus, qu'il y en a plus qu'il n'en faudrait. Le surplus de scies à cadre installées est confirmé aussi par le fait que, en 1929, leur capacité transformative n'avait été utilisée que pour 39,9% à peine.

L'accroissement annuel moyen du bois d'ouvrage propre pour le sciage, est d'environ 6750 000 m^3 , c'est à dire qu'à peine 41% de la totalité des scies à cadre en activité en 1929 peuvent être utilisées dans toute leur capacité transformative.

Il ressort de tout ce qui vient d'être dit, que les scies à cadre sont non seulement réparties irrationnellement et qu'il y en a trop, mais aussi que sans un agrandissement considérable de la superficie totale des forêts et de leur production, l'existence économique de ces scies à cadre et, par conséquent, des scieries, n'est guère justifiée.

Tabl. 1. Tartaki według napędu i liczby traków
Scieries d'après la force motrice et le nombre de scies à cadre

1929

Grupy tartaków według napędu	Liczba tartaków — <i>Nombre de scieries</i>												Liczba <i>Nombre de</i>		Groupes de scieries d'après leur force motrice
	Ogółem <i>Total</i>	posiadających traków — <i>ayant des scies à cadre</i>											traków scies à cadre	robot- ników ou- vriers	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	13			
Ogółem O napędzie:	1 654^a	854	585	128	46	12	11	7	4	4	2	1	2 868	35 548	Total
I. wodnym . .	113	82	26	3	1	—	1	—	—	—	—	—	153	1 331	I. eau
II. parowym . .	1 479	729	546	122	44	12	9	6	4	4	2	1	2 620	32 911	II. vapeur
III. motorowym .	21	19	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	120	III. moteur
IV. elektrycznym	41	24	11	3	1	—	1	1	—	—	—	—	72	1 186	IV. électricité

^a Poza tem 167 tartaków nieczynnych, co do których brak szczegółowych danych.

^a En outre il y a 167 scieries inactives dont les données font défaut.

Tabl. 2. Tartaki o napędzie parowym
Scieries utilisant la force motrice de vapeur

1929

Województwa	Liczba tartaków czynnych — <i>Nombre de scieries en activité</i>												Liczba <i>Nombre de</i>		Départements
	Ogółem <i>Total</i>	posiadających traków — <i>ayant des scies à cadre</i>											traków scies à cadre	robot- ników ou- vriers	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	13			
Ogółem	1 479	729	546	122	44	12	9	6	4	4	2	1	2 620	32 911	Total
M. st. Warszawa .	7	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	225	V. de Varsovie
Warszawskie . .	87	66	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	1 034	Warszawa
Łódzkie	102	68	31	3	—	—	—	—	—	—	—	—	139	1 020	Łódź
Kieleckie	145	89	46	6	3	—	1	—	—	—	—	—	217	3 236	Kielce
Lubelskie	103	66	35	2	—	—	—	—	—	—	—	—	142	1 436	Lublin
Białostockie . . .	75	39	27	5	3	—	—	1	—	—	—	—	127	1 814	Białystok
Wileńskie	48	26	21	—	1	—	—	—	—	—	—	—	72	698	Wilno
Nowogródzkie . .	48	27	16	2	3	—	—	—	—	—	—	—	77	906	Nowogródek
Poleskie	65	33	26	3	3	—	—	—	—	—	—	—	106	1 389	Polesie
Wołyńskie	63	37	19	4	2	—	1	—	—	—	—	—	101	1 778	Wołyń
Poznańskie	196	78	82	23	5	4	—	1	1	1	—	1	388	2 371	Poznań
Pomorskie	128	37	57	23	7	2	1	1	—	—	—	—	271	1 415	Pomorze
Śląskie	50	19	12	11	5	1	1	—	1	—	—	—	115	1 504	Śląsk
Krakowskie	114	49	51	9	5	—	—	—	—	—	—	—	198	2 492	Kraków
Lwowskie	166	67	69	21	4	3	—	2	—	—	—	—	313	4 264	Lwów
Stanisławowskie .	59	15	23	5	1	2	5	1	2	3	2	—	190	6 428	Stanisławów
Tarnopolskie . . .	23	9	8	4	2	—	—	—	—	—	—	—	45	901	Tarnopol

Tabl. 4. Tartaki według grup województw i województw
Scieries d'après les groupes de départements et par département

1929

Grupy województw Województwa	Liczba tartaków — Nombre de scieries							Liczba tartaków czynnych Nombre de scies méc. en activité	Groupes de départements Départements	
	ogółem <i>total</i>	nie-czynnych <i>inactives</i>	czynnych <i>en activité</i>	posiadających traków <i>ayant des scies à cadre</i>						
				1	2	3 do 5 <i>à 5</i>	6 i więcej <i>et plus</i>			1—o. napędzie koła wodnego <i>utilisant la force d'une roue hydraulique</i>
Polska	1 821	167	1 654	828	584	186	29	27	2 868	Pologne
Centralne	600	44	556	363	164	23	5	1	799	Dép. du centre
M.st. Warszawa	9	—	9	5	3	1	—	—	14	V. de Warszawa
Warszawskie	99	9	90	69	21	—	—	—	111	Warszawa
Łódzkie	118	10	108	73	32	3	—	—	146	Łódź
Kieleckie	168	6	162	105	46	9	1	1	234	Kielce
Lubelskie	118	10	108	70	35	2	1	—	152	Lublin
Białostockie	88	9	79	41	27	8	3	—	142	Białystok
Wschodnie	267	38	229	127	82	18	1	1	361	Dép. de l'est
Wileńskie	56	6	50	28	21	1	—	—	74	Wilno
Nowogródzkie	55	6	49	28	16	5	—	—	78	Nowogródek
Poleskie	73	8	65	33	26	6	—	—	106	Polesie
Wołyńskie	83	18	65	38	19	6	1	1	103	Wołyń
Zachodnie	455	45	410	149	166	82	8	5	827	Dép. de l'ouest
Poznańskie	225	22	203	82	84	32	4	1	397	Poznań
Pomorskie	160	21	139	42	59	32	2	4	284	Pomorze
Śląskie	70	2	68	25	23	18	2	—	146	Śląsk
Południowe	499	40	459	189	172	63	15	20	881	Dép. du sud
Krakowskie	171	13	158	72	63	18	—	5	263	Kraków
Lwowskie	212	14	198	81	75	30	2	10	356	Lwów
Stanisławowski	91	12	79	26	26	9	13	5 ^a	216	Stanisławów
Tarnopolskie	25	1	24	10	8	6	—	—	46	Tarnopol

a W tem jeden tartak o 2 trakach. a Y compris une scierie ayant 2 scies à cadre.

Tabl. 5. Powierzchnia leśna w liczbach bezwzględnych i względnych w ha, oraz wskaźnik charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków

La superficie forestière en chiffres absolus et relatifs en ha, ainsi que l'indice de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre

Województwa i powiaty Départements et arrondissements	Po-wierzchnia leśna ha Superficie forestière en ha	Liczba tra-ków czynnych Nombre de scies à cadre en activité	Powierzchni leśnej ha Superficie forestière en ha	Wskaź-nik "C"	Wskaź-nik "C"	Województwa i powiaty Départements et arrondissements	Po-wierzchnia leśna ha Superficie forestière en ha	Liczba tra-ków czynnych Nombre de scies à cadre en activité	Powierzchni leśnej ha Superficie forestière en ha	Wskaź-nik "C"	Wskaź-nik "C"
Polska-Pologne	8 321 781	2 868	2 902	0,26	22,0	0,8					
Warszawa	373 599	125	2 988	0,10	12,9	0,3					
Blonie	11 287	5	2 257	0,08	10,4	0,2	Płońsk	7 371	5	1 474	0,09
Ciechanów	9 994	4	2 499	0,13	3,2	0,3	Przasnysz	29 336	3	9 779	0,42
Gostynin	25 463	8	3 183	0,31	22,4	1,0	Pultusk	25 644	7	3 663	0,22
Grójec	16 033	1	16033	0,12	9,5	1,9	Radzymin	20 049	1	20049	0,21
Kutno	3 873	1	3 873	0,04	4,2	0,2	Rawa Mazow.	21 600	6	3 600	0,23
Lipno	24 076	6	4 013	0,23	16,0	0,9	Rypin	14 833	10	1 483	0,17
Łowicz	10 547	3	3 516	0,10	8,5	0,4	Sierpc	6 536	2	3 268	0,08
Maków	23 480	4	5 870	0,36	21,2	2,1	Skierniewice	12 270	2	6 135	0,17
Mińsk Mazow.	19 133	4	4 784	0,17	15,7	0,8	Sochaczew	15 653	3	5 218	0,21
Mława	10 757	2	5 378	0,10	7,2	0,5	Warszawa(m.ip)	34 277	25	1 371	0,02
Nieszawa	3 763	1	3 763	0,03	2,9	0,1	Włocławek	20 627	13	1 587	0,14
Płock	6 997	9	777	0,05	5,1	0,04					
							Łódź	309 197	146	2 118	0,12
							Brzeziny	16 840	29	581	0,11
							Kalisz	23 542	7	3 363	0,12

Tabl. 5. Powierzchnia leśna w liczbach bezwzględnych i względnych w ha, oraz wskaźnik charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków (c. d.)

La superficie forestière en chiffres absolus et relatifs en ha, ainsi que l'indice de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre (suite)

Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Po- wierz- chnia leśna ha <i>Super- ficie fo- restière en ha</i>	Liczba tra- ków czyn- nych <i>Nom- bre de scies à cadre en acti- vité</i>	Powierzchni leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>		Wskaż- nik "C" <i>Indice "C"</i>		Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Po- wierz- chnia leśna ha <i>Super- ficie fo- restière en ha</i>	Liczba tra- ków czyn- nych <i>Nom- bre de scies à cadre en acti- vité</i>	Powierzchni leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>		Wskaż- nik "C" <i>Indice "C"</i>	
			na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 miesz- kańca <i>par habitant</i>						na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 miesz- kańca <i>par habitant</i>		
Koło	9 774	24	887	0,08	7,9	0,4	Białystok (m. i p.)	70 259	31	2 266	0,31	24,6	0,7
Konin	19 840	11	1 804	0,17	15,6	0,3	Bielsk	145 154	33	4 399	0,72	31,9	3,2
Lask	27 497	11	2 500	0,16	19,8	0,4	Grodno	112 263	20	5 613	0,53	27,0	3,0
Łęczyca	9 456	24	728	0,07	7,2	0,3	Kolno	30 307	6	5 051	0,41	19,8	2,1
Łódź (m. i p.)	11 479	7	1 640	0,01	12,3	0,02	Lomża	33 977	3	11 326	0,29	18,7	3,3
Piotrków	40 478	22	1 840	0,18	20,4	0,3	Ostrolęka	32 731	8	4 091	0,36	20,6	1,5
Radomsko	47 758	22	2 171	0,26	22,4	0,6	Ostrów	38 664	12	3 222	0,39	26,4	1,3
Sieradz	27 727	10	2 773	0,16	17,3	0,4	Sokołka	41 675	3	13 892	0,40	17,9	5,6
Ślupca	13 162	26	581	0,14	12,0	0,9	Suwałki	45 176	5	9 035	0,41	20,3	3,7
Turek	14 210	27	1 051	0,14	11,5	1,0	Szczuczyn	27 099	—	—	0,40	18,8	—
Wieluń	47 434	19	2 497	0,22	22,4	0,5	Włokowsk	77 046	11	7 004	0,45	20,2	3,2
							Wysokie Maz.	15 433	1	15 433	0,17	11,8	2,6
Kielce	569 745	234	2 435	0,19	22,5	0,5	Wilno	526 214	74	7 111	0,41	19,3	2,9
Będzin (i Sosno- wiec)	9 115	3	3 038	0,03	19,1	0,1	Brasław	54 754	1	54 754	0,38	14,2	20,8
Częstochowa (m. i p.)	48 995	26	1 884	0,16	25,9	0,3	Dzisiaj	50 871	8	6 359	0,32	13,3	2,0
Bża	43 960	11	3 996	0,27	24,7	1,1	Mołodeczno	27 569	4	6 892	0,30	16,8	2,1
Jędrzejów	19 410	9	2 157	0,18	15,4	0,4	Oszmiana	42 861	3	14 287	0,41	19,0	5,9
Kielce	67 453	43	1 569	0,31	34,5	0,5	Postawy	50 342	4	12 586	0,50	16,9	6,3
Końskie	73 403	39	1 882	0,41	39,7	0,8	Święciany	87 258	6	14 543	0,64	23,5	9,3
Kozienice	48 765	10	4 877	0,34	26,4	1,7	Wilejka	69 416	9	7 713	0,53	21,2	4,1
Miechów	10 672	6	1 779	0,07	8,0	0,1	Wilno-Troki	143 143	39	3 670	0,35	25,3	1,3
Olkusz	34 597	10	3 460	0,23	25,6	0,8	Nowogródek	516 818	78	6 626	0,49	24,4	3,2
Opatów	31 319	18	1 740	0,17	19,2	0,3	Baranowicze	78 423	10	7 842	0,49	25,4	3,8
Opoczno	43 674	9	4 853	0,33	24,4	1,6	Lida	59 122	17	3 478	0,32	15,7	1,1
Pińczów	10 207	3	3 402	0,08	9,0	0,3	Nieśwież	36 317	1	36 317	0,32	18,9	11,6
Radom	22 608	6	3 768	0,10	11,3	0,4	Nowogródek	54 420	8	6 803	0,36	20,7	2,4
Sandomierz	14 950	27	475	0,12	12,9	0,9	Ślonim	89 461	20	4 473	0,71	32,0	3,2
Stopnica	21 839	5	4 368	0,14	13,7	0,6	Stolpce	67 347	8	8 418	0,68	27,9	5,7
Włoszczowa	44 408	17	2 612	0,44	31,8	1,1	Szczuczyn	54 905	5	10 981	0,51	26,7	5,6
Zawiercie	24 367	17	1 433	0,19	26,8	0,3	Wolożyn	76 823	9	8 536	0,67	30,7	5,7
Lublin	579 993	152	3 816	0,24	19,1	0,9	Polesie	913 157	106	8 615	0,81	25,8	7,0
Biała	25 333	6	4 222	0,31	17,6	1,3	Brześć n/B.	71 424	17	4 201	0,33	16,0	1,4
Bilgoraj	64 518	7	9 217	0,55	39,6	5,1	Drohiczyn	38 326	3	12 775	0,40	16,8	5,1
Chelm	23 726	9	2 636	0,15	12,7	0,4	Kamień Kosz.	73 666	3	24 555	0,78	23,8	19,2
Garwolin	39 831	5	7 966	0,25	20,7	2,0	Kobryń	35 494	3	11 831	0,31	10,2	3,7
Hrubieszów	23 467	8	2 933	0,18	15,2	0,5	Kossów	129 976	16	8 124	1,55	36,8	12,6
Janów	52 677	20	2 639	0,34	27,1	0,9	Luniniec	210 993	22	9 591	1,94	38,3	18,6
Konstantynów	17 866	4	4 467	0,25	14,6	1,1	Pińsk	157 425	25	6 297	0,85	29,4	5,4
Krasnystaw	24 995	7	3 571	0,19	17,0	0,7	Prużana	34 189	7	4 884	0,31	13,6	1,5
Lubartów	20 060	5	4 012	0,19	15,2	0,8	Stolin	161 664	10	16 166	1,30	31,0	21,0
Lublin	20 064	5	4 013	0,07	10,7	0,3	Wołyń	798 928	103	7 757	0,38	23,2	2,9
Łuków	26 886	6	4 481	0,21	15,2	0,9	Dubno	48 428	8	6 054	0,21	14,7	1,3
Puławy	28 507	8	3 563	0,17	16,8	0,6	Horochów	22 421	1	22 421	0,18	13,3	4,0
Radzyń	27 660	6	4 610	0,28	17,7	1,3	Kostopol	138 911	14	9 922	0,87	39,3	8,6
Siedlce	18 273	2	9 137	0,16	13,7	1,5	Kowel	110 412	17	6 495	0,43	20,0	2,8
Sokołów	18 784	6	3 131	0,22	14,9	0,7	Krzemień	28 410	1	28 410	0,12	10,9	3,4
Tomaszów	28 094	7	4 013	0,23	20,2	0,9	Luboml	43 465	3	14 488	0,51	22,0	7,4
Węgrów	23 321	7	3 332	0,26	18,5	0,9	Łuck	105 081	13	8 083	0,36	23,1	2,9
Włodawa	39 398	9	4 378	0,35	17,5	1,5	Równe	53 221	14	3 802	0,21	18,6	0,8
Zamość	56 533	25	2 261	0,38	34,2	0,9	Sarny	189 810	19	9 990	1,05	38,0	10,5
Białystok	738 553	142	5 201	0,45	23,9	2,3	Włodzimierz	32 999	9	3 667	0,22	14,9	0,8
Augustów	68 769	9	7 641	0,92	36,5	7,0	Zdobunów	25 770	4	6 443	0,22	20,2	1,4

Tabl. 5. Powierzchnia leśna w liczbach bezwzględnych i względnych w ha, oraz wskaźnik charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków (c. d.)

La superficie forestière en chiffres absolus et relatifs en ha, ainsi que l'indice de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre (suite)

Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Po- wierz- chnia leśna ha <i>Super- ficie fo- restière en ha</i>	Liczba trak- ków czyn- nych <i>Nom- bre de scies à cadre en acti- vité</i>	Powierzchni leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>	na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 miesz- kańca <i>par habitant</i>	% leś- stości <i>% du peu- ple- ment</i>	Wskaź- nik "C" <i>Indice "C"</i>	Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Po- wierz- chnia leśna ha <i>Super- ficie fo- restière en ha</i>	Liczba trak- ków czyn- nych <i>Nom- bre de scies à cadre en acti- vité</i>	Powierzchni leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>	na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 miesz- kańca <i>par habitant</i>	% leś- stości <i>% du peu- ple- ment</i>	Wskaź- nik "C" <i>Indice "C"</i>
Poznań	504 651	397	1 271	0,24	19,1	0,3		Śląsk	137 753	146	944	0,11	32,6	0,1	
Bydgoszcz (m. i p.)	48 020	95	505	0,27	34,2	0,1		Bielsko	7 993	30	266	0,09	22,8	0,02	
Chodzież	23 909	181	328	0,54	26,7	0,7		Cieszyn	22 354	25	894	0,27	34,0	0,2	
Czarnków	36 790	152	453	1,03	47,2	2,5		Katowice	4 468	8	559	0,01	21,1	0,005	
Gniezno (m. i p.)	12 759	52	552	0,15	11,6	0,4		Królewska Huta	—	6	—	—	—	—	
Gostyń	7 167	11	652	0,14	11,5	0,09		Lubliniec	35 330	132	718	0,81	50,9	2,2	
Grodzisk	6 317	7	902	0,17	14,7	0,2		Pszczyna	34 209	241	425	0,21	32,0	0,3	
Inowrocław (m. i p.)	19 718	72	817	0,64	19,6	1,8		Rybnik	20 072	23	873	0,09	22,5	0,08	
Jarocin	11 762	91	307	0,21	16,3	0,3		Świętochłowice	221	3	74	0,0	2,7	—	
Kępno	12 580	111	144	0,23	17,2	0,3		Tarnowskie Góry	13 106	14	936	0,20	51,6	0,2	
Kościan	6 278	32	093	0,13	10,3	0,3		Kraków	399 177	263	1 518	0,17	23,0	0,3	
Koźmin	3 889	4	972	0,12	9,0	0,1		Biała	12 205	19	642	0,12	26,3	0,08	
Krotoszyn	10 164	14	726	0,22	20,4	0,2		Bochnia	22 283	37	428	0,20	25,4	1,5	
Leszno	14 708	131	131	0,26	20,1	0,3		Brzesko	15 285	35	095	0,15	17,9	0,8	
Międzychód	25 671	92	852	0,82	34,0	2,3		Chrzanów	26 224	55	245	0,19	36,9	1,0	
Mogilno	3 023	12	252	0,06	4,1	0,02		Dąbrowa	5 863	—	—	0,09	9,0	—	
Nowy Tomyśl	24 699	151	647	0,48	29,0	0,8		Gorlice	16 116	22	733	0,18	17,0	0,1	
Oborniki	25 740	211	226	0,45	23,9	0,6		Grybów	13 391	16	837	0,23	23,0	0,2	
Odolanów	19 436	82	430	0,45	30,8	1,1		Jasło	17 993	62	999	0,20	21,9	0,6	
Ostrów	11 845	33	948	0,23	26,6	0,9		Kraków (m. i p.)	5 293	8	662	0,01	7,1	0,006	
Ostrzeszów	13 813	43	453	0,35	24,9	1,2		Limanowa	27 948	241	165	0,32	29,4	0,4	
Pleszew	5 067	41	267	0,14	10,5	0,2		Maków	25 948	28	927	0,33	30,8	0,3	
Poznań (m. i p.)	15 320	101	532	0,04	10,1	0,06		Mielec	20 107	72	872	0,26	22,2	0,7	
Rawicz	5 842	51	168	0,12	11,4	0,1		Myślenice	15 012	43	753	0,21	24,1	0,8	
Strzelno	6 831	61	139	0,17	11,1	0,2		Nowy Sącz	36 470	281	303	0,24	28,9	0,3	
Szamotuły	28 493	161	781	0,42	27,4	0,7		Nowy Targ	46 750	251	870	0,38	25,7	0,7	
Śubin	16 427	44	107	0,34	18,5	1,4		Oświęcim	2 991	—	—	0,05	9,9	—	
Śmigiel	6 859	41	715	0,19	12,3	0,3		Pilzno	11 904	33	968	0,23	20,8	0,9	
Śrem	17 560	141	254	0,31	19,0	0,4		Ropczyce	14 349	62	392	0,17	17,9	0,4	
Środa	9 212	51	842	0,18	11,2	0,3		Tarnów	12 394	62	066	0,09	16,1	0,2	
Wągrowiec	11 757	91	306	0,22	11,3	0,3		Wadowice	12 858	111	169	0,13	18,7	0,2	
Wolsztyn	17 351	91	928	0,36	23,0	0,7		Wieliczka	1 217	5	243	0,02	6,0	0,004	
Września	5 985	7	855	0,14	9,8	0,1		Żywiec	36 576	341	076	0,34	37,6	0,4	
Wyrzysk	11 942	16	746	0,18	10,4	0,1									
Żnin	7 717	41	929	0,19	10,4	0,4		Lwów	699 069	356	1 964	0,22	24,8	0,4	
Pomorze	401 503	284	1 414	0,37	24,6	0,5		Bóbrka	20 499	92	278	0,21	23,0	0,5	
Brodnica	22 396	161	400	0,34	21,1	0,5		Brzozów	14 904	72	129	0,18	23,0	0,4	
Chełmno	5 337	11	485	0,10	7,6	0,05		Dobromil	30 202	281	079	0,37	33,5	0,4	
Chojnice	75 052	302	502	0,96	40,1	2,4		Drohobycz	48 410	261	862	0,25	33,2	0,5	
Działdowo	5 545	6	924	0,21	11,2	0,2		Gródek Jagiell.	24 770	64	128	0,29	28,2	1,2	
Gniew	5 936	41	484	0,21	14,1	0,3		Jarosław	24 043	141	717	0,16	20,1	0,3	
Grudziądz (m. i p.)	7 702	71	100	0,08	9,9	0,09		Jaworów	22 902	122	902	0,26	23,1	6,0	
Kartuszy	28 346	83	543	0,40	20,4	1,4		Kolbuszowa	24 421	92	713	0,35	28,2	0,9	
Kościerzyna	32 451	152	163	0,61	27,5	1,3		Krosno	14 335	15	956	0,16	19,7	0,2	
Lubawa	14 706	131	131	0,24	14,8	0,3		Lesko	70 480	441	602	0,63	38,3	1,0	
Morski (im. Gdynia)	40 385	231	756	0,35	31,7	0,6		Lubaczów	33 996	113	091	0,39	29,9	1,2	
Sępólno	9 554	81	194	0,32	15,6	0,4		Lwów (m. i p.)	25 076	131	475	0,05	18,7	0,07	
Starogard	35 447	301	182	0,50	33,7	0,6		Łańcut	17 349	62	892	0,18	20,0	0,5	
Świecie	56 711	481	181	0,63	34,0	0,7		Mościska	11 662	52	332	0,13	15,5	0,3	
Tczew	4 023	5	805	0,09	11,8	0,07		Nisko	40 466	152	698	0,63	47,6	1,7	
Toruń (m. i p.)	15 924	141	137	0,14	17,3	0,2		Przemysł	22 222	151	481	0,14	22,2	0,2	
Tuchola	34 528	341	016	0,98	40,3	1,0		Przeworsk	3 479	—	—	0,06	8,4	—	
Wąbrzeźno	7 460	12	622	0,15	10,6	0,09		Rawa Ruska	29 476	47	369	0,24	27,8	1,8	

Tabl. 5. Powierzchnia leśna w liczbach bezwzględnych i względnych w ha, oraz wskaźnik charakterystyki racjonalności rozmieszczenia traków (dok.)

La superficie forestière en chiffres absolus et relatifs en ha, ainsi que l'indice de la rationalité de la répartition territoriale des scies à cadre (fin)

Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Powierzchnia leśna ha <i>Superficie forestière en ha</i>	Liczba traków czynnych <i>Nombre de scies à cadre en activité</i>	Powierzchnia leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>		Wskaźnik „C” <i>Indice „C”</i>		Województwa i powiaty <i>Départements et arrondissements</i>	Powierzchnia leśna ha <i>Superficie forestière en ha</i>	Liczba traków czynnych <i>Nombre de scies à cadre en activité</i>	Powierzchnia leśnej ha <i>Superficie forestière en ha</i>		Wskaźnik „C” <i>Indice „C”</i>	
			na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 mieszkańca <i>par habitant</i>						na 1 trak <i>par scie à cadre</i>	na 1 mieszkańca <i>par habitant</i>		
Rudki	7 073	23	537	0,09	10,5	0,3	Śniatyn	3 559	9	395	0,05	6,3	0,02
Rzeszów	16 778	44	195	0,11	17,2	0,5	Tłumacz	16 340	35	447	0,14	17,2	0,8
Sambor	13 324	52	665	0,12	14,2	0,3	Zydaczów	21 946	21	10973	0,25	23,4	2,7
Sanok	32 940	211	569	0,29	26,1	0,5							
Sokal	26 855	92	984	0,24	20,2	0,7	Tarnopol	265 885	46	5 780	0,17	16,4	1,0
Stary Sambor	15 444	19	813	0,26	22,4	0,2	Borszczów	14 974	34	991	0,14	15,0	0,7
Strzyżów	9 796	91	088	0,16	18,8	0,2	Brody	34 617	56	923	0,39	32,4	2,7
Tarnobrzeg	30 862	181	715	0,42	32,3	0,7	Brzeżany	24 416	21	2208	0,23	21,9	2,8
Turka	42 308	341	244	0,47	29,0	0,6	Buczacz	20 298	—	—	0,15	17,1	—
Żółkiew	24 997	73	571	0,26	22,4	0,9	Czortków	9 722	—	—	0,12	14,0	—
Stanisławów	587 539	216	2 720	0,40	34,7	1,1	Kamionka Strumiłowa	25 869	141	848	0,32	26,1	0,6
Bohorodeczany	35 785	152	386	0,52	40,4	1,2	Kopczyńce	10 688	—	—	0,11	12,1	—
Dolina	150 599	522	896	1,21	60,9	3,5	Podhajce	12 179	26	090	0,12	11,6	0,7
Horodenka	5 948	—	—	0,06	6,8	—	Przemysły	20 148	63	358	0,22	21,7	0,7
Kałuż	40 998	113	727	0,40	35,5	1,5	Radziechów	23 103	54	621	0,33	22,4	1,5
Kołomyja	29 311	74	187	0,17	22,4	0,7	Skalat	8 669	—	—	0,09	9,9	—
Kosów	64 075	125	340	0,68	34,8	3,6	Tarnopol	7 400	—	—	0,05	6,1	—
Nadwórna	111 696	412	724	1,06	57,4	2,9	Trembowla	7 434	—	—	0,10	10,6	—
Rohatyn	19 944	—	—	0,16	17,2	—	Zaleszczyki	8 978	—	—	0,12	12,8	—
Skole	58 523	282	090	0,98	45,4	2,0	Zbaraż	3 940	—	—	0,06	5,3	—
Stanisławów	15 304	81	913	0,09	17,8	0,2	Zborów	9 961	—	—	0,12	11,0	—
Stryj	13 511	28	483	0,16	20,5	0,08	Złoczów	23 489	92	610	0,20	20,5	0,5

Tabl. 6. Zestawienie powiatów według wskaźnika „C”

Relevé des arrondissements d'après l'indice „C”

Grupy	Powierzchnia leśna ha <i>Superficie forestière en ha</i>	Stopień wskaźnika „C” od... do... <i>Degrés de l'indice „C” de .. à ..</i>	Przeciętny — <i>Moyen</i>		Na 1 mieszkańca przypada powierzchnia leśnej ha <i>Superficie forest. en ha par habit.</i>	Liczba powiatów w grupie <i>Nombre d'arrondissements dans le groupe</i>	Groupes
			Wskaźnik „C” <i>Indice „C”</i>	% lesistości <i>% du peuplement</i>			
Polska	8 321 781	21—0,004	0,8	22,0	0,26	262	Pologne
I	152 414	—	—	12,0	0,11	15	I
IA	221	0,0	0,0	2,6	0,0	2	IA
II	1 268 827	21—6	9,8	29,4	0,85	13	II
III	1 545 180	5,9—3	3,2	25,3	0,51	23	III
IV	1 748 198	2,9—1,3	1,5	22,8	0,36	41	IV
V	1 156 843	1,2—0,8	0,8	22,4	0,27	40	V
IV	1 058 509	0,7—0,5	0,5	22,9	0,26	35	VI
VII	1 195 410	0,4—0,1	0,2	16,4	0,15	74	VII
VIII	196 179	0,09—0,004	0,03	13,4	0,03	19	VIII

Tabl. 7. Zestawienie powiatów według względnej lesistości

Relevé des arrondissements d'après le pourcentage relatif

Grupy	Powierzchnia leśna ha <i>Superficie forestière en ha</i>	Stopnie względnej lesistości od... do... <i>Degrés du peuplement relatif de... à...</i>	Przeciętna (y) Moyenne		Liczba powiatów w grupie <i>Nombre d'ar- rondis- sements dans le groupe</i>	Groupes
			względ- na lesi- stość <i>du pour- centa- ge du peuple- ment relatif</i>	% lesi- stości <i>du pour- centa- ge du peuple- ment</i>		
Polska	8 321 781	0,0—1,94	0,26	22,0	262	Pologne
I	221	0,0	0,0	2,6	2	I
II	325 678	0,01—0,09	0,05	10,2	35	II
III	537 861	0,10—0,15	0,13	13,0	40	III
IV	764 656	0,16—0,20	0,17	18,0	39	IV
V	1 298 450	0,21—0,30	0,24	20,5	51	V
VI	2 581 307	0,31—0,50	0,37	22,2	61	VI
VII	1 227 871	0,51—0,80	0,60	28,9	19	VII
VIII	1 585 737	0,81—1,94	1,10	39,0	15	VIII

Tabl. 8. Zestawienie powiatów według odsetka lesistości

Relevé des arrondissements d'après le pourcentage du peuplement

Grupy	Powierzchnia leśna ha <i>Superficie forestière en ha</i>	Stopnie lesistości od % do % <i>Degrés du peuplement de... à...</i>	Prze- ciętny % lesi- stości <i>Pour- centage moyen du peup- lement</i>	Na 1 miesz- kańca przypa- da po- wierch- nia le- śnej ha <i>Super- ficie fo- restière en ha par ha- bitant</i>	Liczba powia- tów w grupie <i>Nom- bre d'ar- ron- disse- ments dans le groupe</i>	Groupes
Polska	8 321 781	0,0—60,9	22,0	0,26	262	Pologne
I	35 724	0,0—5,8	4,7	0,04	9	I
II	154 472	6—9,9	8,1	0,07	21	II
III	1 065 675	10,1—15,9	13,2	0,15	62	III
IV	1 794 349	16—20,9	18,6	0,19	64	IV
V	2 593 389	21—30,8	25,1	0,32	67	V
VI	2 231 662	31—40,4	35,5	0,60	32	VI
VII	171 109	41,6—50,9	45,8	0,83	4	VII
VIII	275 401	51,6—60,9	59,0	0,93	3	VIII